

**International Congress
on Social Sciences**

INCSOS VII KARABAG

**International Congress of
Social Sciences**

CONFERENCE ABSTRACTS

ISBN: 978-625-7501-97-2

2-3-4 June 2022

www.incsos.net

The 7th INCSOS International Congress of Social Sciences
Özet Kitapçığı

ISBN: 978-625-7501-97-2

Asos Yayınları 2022

Editörler

Dr. Necip Fazıl KURT

Kapak

Asos Yayınları

Mizanpaj

Dr. Ogr. Üyesi Arif Yıldız

Erişime Açıldığı Tarih

05.08.2022

Asos Yayınevi

1.Baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0532 643 75 23

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayine>

Presentation ID / Sunum No = 181

Oral Presentation / Sözlü Sunum

Selçuklular Döneminde Azerbaycanlı Fıkıh Âlimleri ve Fıkıh İlmine Katkıları

Doç. Dr. Ömer Menekşe

Özet

Türk-İslam kültür ve medeniyetinin anayurdu Orta Asya olmakla birlikte, özellikle bu büyük kültür ve medeniyetin geliştiği ve olgunlaştığı yerler Horasan, Azerbaycan, Karabağ, Nahcivan ve Tebriz gibi bölgeler olmuştur. Orta Doğu, Anadolu ve hatta Balkanlara kadar uzanan geniş bir sahada Müslüman Türk milletinin geliştirdiği ve zirveye çıkardığı birer ilim ve kültür eseri olan eserlerin ilk tohumları Orta Asya’da atılmış, Selçuklu İmparatorluğu’nun hâkimiyet sahası içerisinde bulunan Kafkaslarda ve Ön-Asya’da gelişmiş, Anadolu ve Balkanlar’da en ihtişamlı devrini yaşamıştır. Şüphesiz Selçukluların oluşturduğu medeniyet ortamının ilim ve irfan tarihimize önemli bir yeri vardır. Azerbaycan tarihçileri tarafından Azerbaycan’ın “Altın Çağı” ve “İntibah devri” olarak adlandırılan Selçuklular dönemi de aslında bütünü itibariyle bu nitelermeyi fazlasıyla hak etmektedir. Zira Selçuklu Anadolu’su, bilim, edebiyat, tasavvuf, hatta bürokrasi alanında önde gelen uluslararası simaları barındırmıştır. Başta Azerbaycan olmak üzere Orta Asya’dan, Horasan ve Endülüs’ten Anadolu’ya gelen ulema, şuara, üdeba, sanatkâr, sûfi ve bürokratlar özellikle XII-XIV. yüzyıllarda bu topraklarda yaşamış, hatta bir kısmı burada defnolmuştur. Bu simalar yalnızca isim olarak kalmamış, bu topraklara çok çeşitli tasavvuf, kültür ve düşünce akımlarını da taşımış, Anadolu’yu renkli ve parlak bir bilim, kültür ve düşünce merkezi haline getirmişlerdir. Başta Anadolu ve Azerbaycan coğrafyası olmak üzere, İslam dünyasının her yerinde izleri görülen Azerbaycan menşeli âlimlerin büyük bölümü, tasavvufun yanı sıra hadis, tefsir, fıkıh, felsefe ve edebiyat gibi alanlarda kıymetli eserler vermiştir. İşte bu çalışmada da Aynükdât Hemedanî el-Miyâneî (ö. 525/1131), Kadı İzzeddin Muhammed er-Râzî el-Urmevî, (ö.654/1256), Kadı Şehâbeddin en-Nahcivânî (ö.664/1265), Sirâcüddîn el-Urmevî (ö. 682/1283), Safiyyüddîn el-Hindî el-Urmevî (ö.715/1315) gibi Selçuklular döneminde yaşamış Azerbaycan’lı fakihler ve ortaya koydukları fikhî çalışmalar ele alınmıştır. Anadolu ve Azerbaycan arasında kurulan kültür köprüsünün mimarları olan bu âlimlerin fıkıh ilmine katkıları, tarih, tabakat ve biyografik eserlerden elde edilen malumat değerlendirilmek suretiyle ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Azerbaycan, Selçuklular, Fakih